

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติแบบมีส่วนร่วม (PAR) โดยขอเสนอผลการวิจัยเพื่อตอบคำถามการวิจัยจำแนกตามหัวข้อดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
2. การสร้างหลักสูตรอบรมครูเกี่ยวกับรูปแบบการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพอเพียง
3. การทดลองใช้หลักสูตรอบรมครูเกี่ยวกับรูปแบบการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพอเพียง
4. การประเมินผลการปรับปรุงหลักสูตรอบรมครูเกี่ยวกับรูปแบบการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพอเพียง

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของผู้เข้ารับการอบรม โดยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสร้างคุณลักษณะตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพอเพียง รูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างคุณลักษณะตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพอเพียง และการวิจัยเชิงปฏิบัติแบบมีส่วนร่วม (รายละเอียดในบทที่ 2)

นอกจากนั้นยังมีการศึกษาความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างคุณลักษณะตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพอเพียงเพื่อให้การฝึกอบรมสอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรมอย่างแท้จริง ข้อมูลทั้งหมดถูกนำมาใช้ เป็นแนวทางและประกอบการร่างหลักสูตร ออกแบบหลักสูตร โดยมีโครงสร้างหลักสูตรคือ สภาพปัญหาและความจำเป็น หลักการ เป้าหมาย จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ วิธีการฝึกอบรม กิจกรรม สื่อประกอบและการประเมินผลหลักสูตร

โดยการศึกษาคำความคิดเห็นของครูมีกระบวนการดังนี้คือ ทีมผู้วิจัยวางแผนการศึกษาคำความคิดเห็นของครูกลุ่มเป้าหมายเพื่อสำรวจว่าแนวทางการฝึกอบรมแบบใดที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่จะส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพอเพียงของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน การพัฒนานวัตกรรมความรู้ด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างคุณลักษณะตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพอเพียง ทักษะ และเจตคติที่ครูควรจะมีหลังการฝึกอบรม การวิเคราะห์ข้อมูล ทำโดยการสร้างข้อสรุปจากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากข้อมูลที่รวบรวมได้เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม โดยแบบสอบถามผู้เข้าอบรมการพัฒนา

นวัตกรรมด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยประเด็นคำถาม 7 ประเด็น ได้แก่ 1) ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงก่อนการอบรม 2) ประสบการณ์ในการสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ก่อนการอบรม 3) ประสบการณ์ในการสร้างหน่วยการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงก่อนการอบรม 4) ความคิดเห็นในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 5) การวางแผนสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 6) ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ 7) ปัญหาและอุปสรรคที่ผู้เข้าอบรมคาดว่าจะเกิดขึ้นในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้

ผลจากการสำรวจความคิดเห็นของครูตามประเด็นดังกล่าว (ตารางรายละเอียด ในภาคผนวกที่ 2) พบว่า ในประเด็นเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงก่อนการอบรม ผู้เข้ารับการอบรมส่วนมาก (ร้อยละ 51.8) ระบุว่าเคยมีความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก่อน แต่คิดว่าไม่น่าจะเหมือนกับที่จะได้จากการอบรมครั้งนี้ อันดับรองลงมา (ร้อยละ 35.3) คือกลุ่มผู้เข้ารับการอบรมที่กล่าวว่าเคยมีความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก่อน และคิดว่าจะไม่แตกต่างจากที่จะได้จากการอบรมครั้งนี้ และมีผู้เข้ารับการอบรมเพียง ร้อยละ 11.8 ที่กล่าวว่าไม่เคยมีความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก่อน สำหรับประเด็นเกี่ยวกับประสบการณ์ในการสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมส่วนมาก (ร้อยละ 88.2) ระบุว่าไม่เคยมีประสบการณ์ในการสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก่อน เช่นเดียวกับประเด็นเกี่ยวกับประสบการณ์ในการสร้างหน่วยการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ผู้เข้ารับการอบรมส่วนมาก (ร้อยละ 92.9) ระบุว่าไม่เคยมีประสบการณ์ในการสร้างหน่วยการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก่อน สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมส่วนมาก (ร้อยละ 92.9) มีความเห็นว่า จะสามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ โดยอธิบายเหตุผลเพิ่มเติมเนื่องจาก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงครอบคลุมและสอดคล้องลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรทั้ง 8 ข้อ นอกจากนั้นเมื่อขอให้ผู้เข้ารับการอบรมวางแผนว่าจะสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงชนิดใดบ้าง โดยขอให้ครูระบุชื่อเครื่องมือที่ต้องการสร้างด้วย พบว่า ผู้เข้าอบรมส่วนมากวางแผนว่าจะสร้างแบบสังเกตในการวัดคุณลักษณะดังกล่าว รองลงมาคือ แบบมาตราประมาณค่า ส่วนในคำถามว่า ผู้เข้ารับการอบรมคิดว่า องค์ประกอบใดของหน่วยการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่าผู้เข้ารับการอบรมส่วนมากตอบว่า ตารางวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามตัวชี้วัดแต่ละระดับชั้น และแผนการจัดการเรียนรู้ คือ องค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สำหรับปัญหาและอุปสรรคที่ผู้เข้ารับการอบรมส่วนมากคาดว่าจะเกิดขึ้นคือ ความกังวลว่าจะมีภาระงานมากขึ้นกว่าเดิม

2. การสร้างหลักสูตรอบรมครูเกี่ยวกับรูปแบบการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เป็นการสร้างหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับผลการศึกษาข้อมูล บนพื้นฐานของการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่ส่งเสริมการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) โดยทีมผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากขั้นที่ 1 และออกแบบร่างหลักสูตร โดยพบว่า สภาพปัญหาและความต้องการของครูกลุ่มเป้าหมายคือ ความต้องการที่จะทำความเข้าใจกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความเชื่อมโยงระหว่างปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รวมถึงแนวทางการสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และการสร้างเครื่องมือประเมินคุณลักษณะดังกล่าว ดังนั้นหลักสูตรฝึกอบรมนี้ จึงมีเป้าหมายเพื่อให้ครูได้เรียนรู้รูปแบบการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยวิธีการฝึกอบรมจะเป็นการอบรมเชิงปฏิบัติการ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จริงในชั้นเรียนโดยมีวิทยากรเป็นผู้นำทิศติดตามเนื้อหาในการฝึกอบรมแบ่งเป็นการทบทวนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากนั้นเป็นการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือเพื่อวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งผู้เข้ารับการอบรมได้มีโอกาสฝึกสร้างเครื่องมือภายใต้การดูแลของวิทยากรเพื่อเตรียมนำไปใช้จริงในชั้นเรียน หลังจากนั้นทีมผู้วิจัยได้ทำการทบทวนแนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่การสร้างหน่วยการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งผู้เข้ารับการอบรมได้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ และเรียนรู้เทคนิคการสอนบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียง โดยผลผลิตที่ได้จากการอบรมนี้คือแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เข้ารับการอบรมจะต้องนำไปใช้สอนจริง นอกจากนี้ทีมผู้วิจัยยังได้เล็งเห็นว่าผู้เข้ารับการอบรมควรจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับการวิจัยเบื้องต้นและรูปแบบการวิจัยซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการเผยแพร่ผลงานและการขอตำแหน่งทางวิชาการของผู้เข้ารับการอบรม

การอบรมเชิงปฏิบัติการดังกล่าววางแผนจะจัดขึ้น 3 ครั้ง นอกจากนั้นทีมผู้วิจัยได้วางแผนและจัดเตรียมเอกสารประกอบอื่นๆได้แก่ สื่อประกอบการฝึกอบรม เอกสารประกอบการอบรมและ แนวทางการประเมินผลหลักสูตร สำหรับใช้ในการวิจัยครั้งนี้

3. การทดลองใช้หลักสูตร

วัตถุประสงค์การวิจัยในขั้นตอนนี้คือเพื่อทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมครูในการพัฒนานวัตกรรมด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างคุณลักษณะตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเป็นการนำหลักสูตรที่ได้รับการประเมินและปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย โดยหลังจากที่คณะผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความรู้เดิมเกี่ยวกับสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะและการสร้างหน่วยการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงความต้องการของผู้เข้ารับการอบรม คณะผู้วิจัยได้ออกแบบหลักสูตรการอบรมเพื่อตอบสนองความต้องการและส่งเสริมความเข้าใจของผู้เข้ารับการอบรมผ่านทางการอบรมที่จัดขึ้น 3 ครั้ง แต่ละครั้งใช้เวลา 1-2 วัน (รายละเอียดในภาคผนวกที่ 6)

ภาพที่ 1a การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนานวัตกรรมด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน

ภาพที่ 1b การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนานวัตกรรมด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน

ภาพที่ 1c การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนานวัตกรรมด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกตผู้รับการอบรมการพัฒนานวัตกรรม
ด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน และแบบสอบถามครู
เกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
โดยขอเสนอข้อมูลการสังเกตผู้รับการอบรมการพัฒนานวัตกรรมด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อ
พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ดังนี้

จากการบันทึกการสังเกตผู้เข้ารับการอบรมระหว่างการอบรมทั้ง 3 ครั้ง โดยวิทยากรหลักใน
การอบรม และวิทยากรประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยใช้แบบสังเกตผู้เข้ารับการอบรมการพัฒนา
นวัตกรรมด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน (รายละเอียด
ในภาคผนวกที่ 3) ได้ผลดังแสดงในตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการสังเกตผู้เข้าอบรมการพัฒนานวัตกรรมด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อสร้าง
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ประเด็นการสังเกต	ระดับ						ระดับ ความรู้ ความ เข้าใจ
	5	4	3	2	1	ไม่ระบุ	
1. ความรู้เดิมเกี่ยวกับความ	8 (50%)	3 (18.75%)	1 (6.25%)	-	-	4 (25%)	มากที่สุด

ประเด็นการสังเกต	ระดับ						ระดับ ความรู้ ความ เข้าใจ
	5	4	3	2	1	ไม่ระบุ	
เข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงก่อนรับการอบรม							
2. ความเข้าใจในคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	8 (50%)	3 (18.75%)	1 (6.25%)	-	-	4 (25%)	มากที่สุด
3. ความรู้เดิมเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะ	7 (43.75%)	4 (25%)	2 (2.5%)	-	-	3 (18.75%)	มาก
4. ความเข้าใจและความสามารถในการสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	8 (50%)	3 (18.75%)	1 (6.25%)	-	-	4 (25%)	มากที่สุด
5. ความรู้เดิมเกี่ยวกับการสร้างหน่วยการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	5 (31.25%)	5 (31.25%)	2 (12.5%)	-	-	4 (25%)	มาก
6. ความเข้าใจและความสามารถในการสร้างหน่วยการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3 (18.75%)	6 (37.5%)	1 (6.25%)	-	-	6 (37.5%)	มาก

จากผลการสังเกต คณะวิทยากรมีความเห็นว่าครูที่เข้ารับการอบรมส่วนมากมีความรู้เดิมเกี่ยวกับความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงก่อนรับการอบรม โดยครูส่วนมากแสดงให้เห็นว่ามีความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์และแนวปรัชญาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนแสดงความเข้าใจและความสามารถในการสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตัวอย่างเช่น ผู้เข้ารับการอบรมสามารถตอบเกี่ยวกับการจำแนกประเภทของเครื่องมือวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ยกตัวอย่างประเภทของเครื่องมือวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตลอดจนสังเกตได้จากนำเสนอผลการออกแบบเครื่องมือวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ผู้เข้ารับการอบรมออกแบบเครื่องมือได้อย่างดี

อย่างไรก็ตามคณะวิทยากรพบว่า ครูผู้เข้ารับการอบรมยังมีความรู้เดิมเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะและการสร้างหน่วยการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับไม่มากเท่าที่ควร ผู้เข้าอบรมให้ความเห็นว่า ตนเองตอบคำถามเรื่องหลักสูตรได้บ้าง แต่ยังไม่มั่นใจมาก

นัก โดยเมื่อได้รับความรู้จากวิทยากรเพิ่มเติมแล้วทำให้สามารถตอบคำถามเกี่ยวกับหลักสูตรได้มากขึ้น มีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น ในขณะที่ผู้เข้ารับการอบรมบางกลุ่มกล่าวว่ามีความตั้งใจและอยากเรียนรู้สิ่งใหม่ แต่พอใจหากจะได้ลงมือทำงานเป็นกลุ่ม ทำให้แสดงให้เห็นว่าต้องการความช่วยเหลือในเรื่องของการทำความเข้าใจและการปฏิบัติการสร้างหน่วยการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ในการอบรมครั้งที่ 2 เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา (รายละเอียดใน ภาคผนวกที่ 4) ซึ่งคณะผู้วิจัยได้นำเสนอตัวอย่างของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ แหล่งการเรียนรู้ท้องถิ่น และการใช้โครงงานเป็นฐาน จากนั้นจึงฝึกปฏิบัติการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เข้ารับการอบรมสนใจ (แผนการจัดการเรียนรู้นี้จะถูกนำไปใช้จริง และถูกติดตามผลการนำไปใช้โดยคณะนักวิจัย)

ภาพที่ 2a การอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ภาพที่ 2b การอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ
ที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ภาพที่ 2c การอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ
ที่พึงประสงค์ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ภาพที่ 2d การอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้วิจัยได้ทำการสอบถามผู้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับความสนใจและความเป็นไปได้ที่จะนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่คณะผู้วิจัยนำเสนอไปใช้จริงในชั้นเรียน โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผลความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทั้งสองประเภทเป็นดังนี้ (ตารางรายละเอียด ในภาคผนวกที่ 4) ผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่มีความเห็นว่า วิทยากรมีความสามารถในการถ่ายทอดและฝึกปฏิบัติในระดับมาก ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่ความชัดเจนในการเขียนแผนการจัดการเรียนสำหรับการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้ในระดับมากเช่นกัน นอกจากนั้นผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าตัวอย่างรูปแบบการสอนที่วิทยากรนำเสนอ ได้แก่ การใช้แหล่งการเรียนรู้ท้องถิ่น และการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานมีความเหมาะสมการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในระดับมาก

ต่อมาในการสอบถามผู้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับวิธีการสอนที่ผู้เข้ารับการอบรมวางแผนว่าจะใช้ในการจัดการเรียนการสอนจริงของตนเอง พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมส่วนมาก (ร้อยละ 43.8) มีความเห็นว่าจะเลือกใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน โดยให้เหตุผลว่า วิธีการสอนและแนวทางการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐานเข้าใจได้ง่ายกว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น นอกจากนั้นยังพบว่าการจัดการเรียนรู้แบบนี้ช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสลงมือปฏิบัติจริงสืบเนื่องมาจากความสงสัยแล้วจึงให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องที่สงสัย นักเรียนได้มีโอกาสวางแผนการทำงานอย่างมีระบบและได้ศึกษาด้วยประสบการณ์ที่อยู่รอบตัวนักเรียนเอง มีการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง สามารถเรียนรู้ได้ทั้งในและนอกห้องเรียน เป็นการบูรณาการที่หลากหลายจากหลายสาระการเรียนรู้ และเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ทำให้นักเรียนได้ทั้งเนื้อหาสาระและทักษะไปพร้อมกัน ส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดเองและแก้ปัญหาด้วยตัวของผู้เรียนเอง มีการวางแผนการทำงาน เกิดการ

ทำงานอย่างเป็นระบบขั้นตอน ได้ทำงานกลุ่ม ได้นำเสนอผลงาน ได้ปฏิบัติจริง เน้นให้นักเรียนได้ทำงานอย่างเป็นระบบ และได้ผลงานที่เป็นรูปธรรมชัดเจนเป็นการสอนที่ฝึกนักเรียนคิดแก้ปัญหา วิเคราะห์ สังเคราะห์ปัญหาได้ดี เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์มากมาย ให้อิสระแก่นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามศักยภาพในสิ่งที่ตนเองอยากรู้ อยากเห็น นอกจากนั้นผู้เข้าอบรมที่เป็นครูวิทยาศาสตร์ ยังให้ความเห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานมีความสอดคล้องกับการเรียนการสอนวิชา วิทยาศาสตร์ส่งเสริมให้นักเรียนใช้วิธีการสืบเสาะหาความรู้ได้หลากหลายรูปแบบและมีผลงานที่ชัดเจนนำไปใช้นำไปใช้ประโยชน์ทั้งครูและนักเรียน และเนื่องจากแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นในบริเวณ โรงเรียนไม่ค่อยมีจึงจำเป็นต้องสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน

สำหรับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ท้องถิ่น จากการสอบถามพบว่าผู้เข้ารับการอบรม ร้อยละ 33.7 มีความตั้งใจว่าจะจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการนี้ โดยให้เหตุผลว่า เหมาะสมกับวัย และบริบทของผู้เรียน ผู้สอนสามารถแสวงหาสื่อที่สะดวกในการใช้เนื่องจากผู้เรียนใกล้ชิดสะดวกในการ สืบค้น มีการใช้แหล่งการเรียนรู้ท้องถิ่นอยู่ใกล้ตัวนักเรียน ได้ค้นคว้าจริง เป็นรูปธรรม เข้าใจง่ายตรงกับ ประสบการณ์จริงของนักเรียน ผู้เข้ารับการอบรมมีความเห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบนี้มีขั้นตอน การเรียนรู้ การจัดกิจกรรมไม่ยุ่งยากมากมายซับซ้อน ทำให้นักเรียนได้เห็นผลและฝึกปฏิบัติจริงมี ประสบการณ์ตรงและจดจำได้นาน มีความคุ้นเคยกับบุคคลที่เป็นปราชญ์ชาวบ้าน ผู้เรียนได้ใช้ทักษะ การสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีสำนึกรักท้องถิ่นของตนเองเกิดความภาคภูมิใจใน ท้องถิ่นของตนเองและพร้อมที่จะนำเสนอแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นต่อสาธารณชน นอกจากนั้นยังมีผู้ เข้ารับการอบรมที่เป็นครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆที่แสดงความเห็นว่าการจัดการเรียนรู้เช่นนี้ นอกจากจะส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อที่จะได้เกิดการเรียนรู้และสภาพจริงแล้วยังมีความเหมาะสมกับการสอนในกลุ่มสาระวิชาเฉพาะ ต่างๆด้วย เช่น ครูในกลุ่มสาระศิลปศึกษา มีความเห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ ท้องถิ่นเหมาะสมกับการสอนศิลปะเพราะจะสามารถนำนักเรียนให้ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งประเภทบุคคล สถานที่ วัสดุ และกิจกรรมที่หลากหลายได้

สำหรับผู้เข้ารับการอบรมร้อยละ 16.9 ให้ความเห็นว่า มีความสนใจจะจัดการเรียนรู้ทั้งโดย วิธีการใช้แหล่งการเรียนรู้ท้องถิ่นและการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ผู้เข้ารับการอบรมมี ความเห็นว่าการสอนทุกอย่างสามารถนำมาบูรณาการกับแหล่งการเรียนรู้ท้องถิ่นได้แล้วแต่ธรรมชาติ ของวิชาแต่ละวิชานักเรียนได้ทำจริง ปฏิบัติจริง จึงเกิดการเรียนรู้ทักษะ และมีเจตคติที่ดี ผู้เข้ารับการ อบรมบางคนยังมีความเห็นว่าจะนำวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นกับการจัดการ เรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานมาบูรณาการเข้าด้วยกันเพราะมีระบบคิดแบบมีเหตุผลใช้วิธีการที่ หลากหลายในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้อาจจะใช้ทรัพยากรแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นซึ่งนักเรียนได้ทำ กิจกรรมการทดลองตอบข้อสงสัยในการเรียนโดยการทำโครงงานร่วมกันประสบการณ์ตรงทำให้นักเรียน เชื่อมโยง ในบทเรียนได้ดีและจดจำได้ง่ายสืบมามุ่งหวังให้ผู้สอนไม่เบื่อหน่ายต่อการเรียนการ สอน นอกจากนั้นยังมีผู้เข้ารับการอบรมที่ได้แสดงความเห็นว่า หากสามารถบูรณาการวิธีการจัดการ เรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานเข้าด้วยกันจะเหมาะสม สำหรับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเพราะ มีระดับความรู้พื้นฐานที่แตกต่างกันบางคนอ่าน

หนังสือไม่ออก ต้องพาอ่าน เขียน การยกตัวอย่างและให้ลงมือปฏิบัติเองหลายๆ รอบจะทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ ส่งผลให้มีเจตคติและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

สำหรับการอบรมในครั้งที่ 3 เป็นการอบรมในหัวข้อ การวิจัยเบื้องต้นและรูปแบบการวิจัย (การวิจัยในชั้นเรียน) ซึ่งคณะผู้วิจัยได้จัดขึ้นตามความต้องการของผู้เข้ารับการอบรมที่ต้องการจะทราบแนวทางในการดำเนินการและการสร้างนวัตกรรมในการทำการวิจัยในชั้นเรียน โดยผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้เกี่ยวกับการวิจัยเบื้องต้นและรูปแบบการวิจัย ตลอดจนแนวทางในการดำเนินการวิจัยเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ภาพที่ 3a การอบรมเชิงปฏิบัติการการวิจัยเบื้องต้นและรูปแบบการวิจัย

ภาพที่ 3b การอบรมเชิงปฏิบัติการการวิจัยเบื้องต้นและรูปแบบการวิจัย

ภาพที่ 3c การอบรมเชิงปฏิบัติการการวิจัยเบื้องต้นและรูปแบบการวิจัย

4. การประเมินผลการปรับปรุงหลักสูตร

ขั้นตอนนี้เป็น การประเมินผลการปรับปรุงหลักสูตรภายหลังการทดลองใช้ โดยคณะผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมผลการจากการฝึกอบรม ทั้งจากการสังเกตโดยคณะผู้วิจัย การสอบถามผู้เข้ารับการอบรม การพูดคุยกับผู้เข้ารับการอบรม รวมทั้งการศึกษาชิ้นงานของผู้เข้ารับการอบรมตลอดการอบรม ซึ่งในขั้นตอนสุดท้ายมีการกำหนดให้แต่ละโรงเรียนได้นำเสนอผลการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเป็นการจัดนิทรรศการที่คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 4a นิทรรศการการนำเสนอผลการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ภาพที่ 4b นิทรรศการการนำเสนอผลการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ภาพที่ 4c นิทรรศการการนำเสนอผลการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ภาพที่ 4d นิทรรศการการนำเสนอผลการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ซึ่งผลจากการวิเคราะห์พบว่าหลักสูตรการอบรมเป็นที่พึงพอใจแก่ผู้เข้ารับการอบรมและผู้เข้ารับการอบรมแสดงถึงความเข้าใจในแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อย่างไรก็ตามผู้เข้ารับการอบรมได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนเป็นสิ่งที่ดีและน่าสนใจจึงควรขยายผลไปสู่การจัดการเรียนรู้ส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่นักเรียนมากยิ่งขึ้น